

U T L Å T A N D E

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen angående uppgrävning av Bruatorpsån för torrläggning av marker, tillhörande Kroka n:r 2, 4 och 5, Gunnarstorp n:r 1, 2, 5 och 6, Böke n:r 1 och 2, Söderåkra n:r 1 och 2, Brod n:r 1 samt Bruatorp n:r 1 i Söderåkra socken av Kalmar län.

Mom.1. Företagets omfattning och ändamål.

Företaget avser reglering av Bruatorpsåns strömfåra från en punkt, belägen c:a 900 m uppströms Ådholmens kvarn, till i närheten av festplatsen i Söderåkra. På hithörande karta är denna åsträcka, som har en längd av 4 km, utmärkt med dubbla röda linjer och betecknad A - B - C. Från kvarnen till punkt A är åns naturliga sektion tillräcklig att avleda även de största förekommande flöden, varför på denna sträcka, där vattenstånd^{en}en väsentligen äro beroende av dämning^{en} vid kvarnen, inga arbeten behöva utföras.

Över torrläggingsområden^{en}, som skall bilda en samfällighet, har upprättats karta i skala 1:4000, på vilken markernas höjdläge över företags jämförelseplan angivits med små blå siffror. Beskrivning över markerna återfinnes i ägobeskrivningen (Bil. F.).

Såsom av företaget beroende har ansetts den mark, som vid nu rådande vattenstånd dels skadas av översvämningar, dels icke kan torrläggas till 1,2 m djup och som alltså kan väntas vinna båtnad genom Bruatorpsåns utvidning och fördjupning.

Företaget ligger mellan Halltorpsåns och Lyckebyåns nederbördsområden med nummerbeteckning 79 resp 80.

Mom.2. Laga hinder, allmänna och enskilda intresen.

För handläggning av förrättningen, vilken grundar sig på länsstyrelsens förordnande den 28 augusti 1947, eller för företags utförande i den omfattning, som ovan angivits, har något laga hinder ej anmälts. Synemännen hava ej heller funnit något sådant hinder föreligga. Kungsådra eller allmän farled eller allmän

flottled finnes ej i ifrågavarande del av Bruatorpsån. Beträffande företags förhållande till vattenverk och utmed ån befintliga invallningar hänvisas till mom. 6 här nedan.

Mom. 3. Företagets beskaffenhet.

Synemännen anse företaget vara av sådan omfattning, att detsamma bör hänföras till vattenavledning enligt 7 kap vattenlagen.

Mom. 4. Fixpunkter.

På plan- och profilritningarna angivna höjdlägen hänföra sig till ett antaget jämförelseplan, som bestämmes genom följande fixpunkter.

- Fixp. I. Höjd $\pm 10,00$ m. $\pm$ -format märke inhugget i sten vid Ådholmens kvarn 24,9 m i linje med dammen från landkanten av närmaste sidogåt, 11,2 m från uthusknut och 4 m från staketkrön.
- Fixp. II. Höjd $\pm 11,36$ m. $\pm$ -format märke inhugget i sten 8,6 m söder om rågång mellan Gunnarstorp 6¹ och 7¹, 3,4 m från strandlinjen vid längdmättningspunkt 15+30 vid normalt vårvattenstånd.
- Fixp. III. Höjd $\pm 11,73$ m. $\pm$ -format märke inhugget i sten 17 m norr om längdmättningspunkt 19+00.
- Fixp. IV. Höjd $\pm 12,25$ m. $\pm$ -format märke inhugget i låg berghäll på betesvallen 35 m väster om längdmättningspunkt 30+50.
- Fixp. V. Höjd $\pm 12,88$ m. $\pm$ -format märke inhugget i låg berghäll på betesvallen 85 m väster om längdmättningspunkt 46+60 och 12 m sydöst om stenmur.

Fixpunkterna, som äro lagligen skyddade, få ej rubbas, förstöras eller överträckas förrän de av lantbruksingenjör ersatts med nya.

Mom. 5. Dimensionsberäkning.

Bruatorpsåns nederbördsområde omfattar vid utloppet i havet 416 km^2 . Sjöarealen är obetydlig, endast 0,6 procent, och då området till stor del utgöres av odlade fält, från vilka avrinningen kan ske tämligen hastigt, äro häftiga flöden vanliga. Dessutom tillföres ån vid vissa tillfällen, via den s.k. Lillån, en del vatten från Halltorpsån. Hur stor denna vattenmängd är, har dock icke kunnat fastställas. Enligt av Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, Hydrografiska byrån, lämnad upp-

gift kunna de karakteristiska vattenföringarna vid mynningen uppskattas till

Högsta högvattenföring	35	m^3/sek
Normal "	18	"
" medelvattenföring	2,3	"
" lågvattenföring	0,09	"

Vid Lillåns inflöde, punkt B, nedgår nederbördsområdet till 335 km^2 . På grund härav kunna de karakteristiska vattenmängderna för sträckan B - C uppskattas till

Högsta högvattenföring	28	m^3/sek
Normal "	15	"
" medelvattenföring	1,9	"
" lågvattenföring	0,07	"

Bottenlinjen har, med undantag av en sträcka av 200 m närmast nedom punkt C, utlagts med en lutning av 0,5:1000. Bottenbredden har bestämts till 15,0 m på sträckan A - B och 12,0 m på sträckan B - C. Sidolutningen för hela ifrågavarande åsträcka har fastställts till 1:1,5.

Nämnda vattenmängder framrinna i det sålunda dimensionerade avloppet under vattendjup ej överstigande 1,95 m vid högsta högvattenföring, 1,30 m vid normal högvattenföring och 0,40 m vid normal medelvattenföring. Vid normalt lågvattenstånd är ån praktiskt taget uttorkad.

Avloppets bottenlägen i brytpunkterna, lutningar och dimensioner finnas angivna på profilritningen.

Mom. 6. Företagets förhållande till befintliga vattenverk och invallningar.

Såvitt kunnat utrönas finnas inga lagligen fastställda föreskrifter angående dämningshöjden och vattenframsläppning vid Ådholmens kvarn.

Skibordet ligger på höjden $+8,88 - 8,94$ m eller i medeltal $+8,90$ m och har en bredd av c:a 10 m. Grundstocken i utskovet, som består av två luckor med en sammanlagd fri bredd av 2,47 m, ligger på höjden $+7,90$ m medan driftintaget, som består av tre luckor med en sammanlagd fri bredd av 4,05 m, har bottenhöjd $+7,71 - 7,75$ m.

Under förutsättning att utskovet är helt öppet, blir vid högsta högvattenföring vattendjupet över skibordet 95 cm. Vid normal högvattenföring blir motsvarande vattendjup 55 cm. Vid normal medelvattenföring blir, under förutsättning att utskovet är helt stängt, vattendjupet över skibordet c:a 21 cm.

Vattenstånden vid Ådholmens kvarn bliva således:

Högsta högvattenstånd	+9,85 m
Normalt "	+9,45 "
" medelvattenstånd	+9,11 "

För torrläggning av huvudparten av i företaget ingående marker är dämningen vid kvarnen utan betydelse.

Vissa områden inom byarna Kroka och Åd närmast uppströms Ådholmens kvarn ha-
va genom vallanläggningar och höjdsträckningar utmed ån samt genom diken, som mynna
nedom strömfallet, gjorts för sin torrläggning oberoende av åns vattenstånd. Ågarna
av dessa marker hava icke ifrågasatt anslutning till företaget.

Befintliga vallar, som hava en krönhöjd på vänster sida av ån av +9,83 m
(lägst +9,56 och högst +10,25) och på höger sida av +10,03 m (lägst +9,62 och högst
+10,50), äro tämligen primitiva. Vallbrott måste därför vid vissa tillfällen hava
inträffat. Så var exempelvis förhållandet i januari 1950, då vattnet i närheten av
längdmätningsspunkt 7+80 brutit igenom vällen så att ägofig 46 och 47 delvis satts
under vatten.

I förhållande till nederbördsområdet är den magasinering av vatten, som
vid flöden sker på de i företaget ingående markerna, av ringa betydelse. Förändring
av vattenförhållandena i ån, som kan medföra ökad påfrestning på vallarna eller
ökad svårighet att genom befintliga utskov vid kvarnen avleda flödena, är således
icke att befara. Framställt yrkande om påbyggnad av vallarna på företagets bekost-
nad har därför av synemännen icke kunnat bifallas.

Mom.7. Broar.

I samband med grävningsarbetenas utförande skola inga broar om- eller ny-
byggas.

Beträffande dylika byggnader, som i framtiden kunna bliva uppförda över

ifrågavarande del av Bruatorpsån, bestämmes allenast, att de ej få utföras på så-
dant sätt, att de uppdämma vattnet. Genomloppsöppningen skall sålunda hava en fri
bredd av minst 18,0 m på sträckan A - B och minst 15,0 m på sträckan B - C. Lägs-
ta delen av broarnas överbyggnad får icke ligga lägre än 2,25 m över vid platsen
för brobyggnaden föreskrivet bottenläge.

Mom.8. Ersättningar.

För Bruatorpsåns breddning kommer att bortgrävas allenast mark inom nuva-
rande åsektionen eller tämligen värdelösa strandremsor. På grund härav bestämmes,
att ersättning icke skall utgå för till angivet ändamål i anspråk tagen mark. Er-
sättning skall däremot utgå för intrång genom uppläggning av schaktmassor. Då det
emellertid nu är omöjligt att beräkna, hur massorna komma att uppläggas, skola des-
sa ersättningar bestämmas först efter arbetets utförande. Härvid skola de markom-
råden, som täckas av upplag, jämte banketten mellan upplaget och ån, uppmätas och
ersättningsbeloppen beräknas efter de markvärden per hektar, som angivas i kolumn
6 av värderingslängden. Utmed åsträckor, där markvärde icke finnes angivet, skall
ersättning beräknas efter det högsta i värderingslängden för motsvarande ägoslag
angivna hektarvärdet. Ersättningar skola bestämmas av lantbruksingenjören i länet
eller annan person, om vilken parterna kunna enas.

Approximativt hava ersättningarna beräknats till 10.000:- kronor.

Ersättningarna skola utgå en gång för alla och tillgodoräknas ersättnings-
tagarna vid kostnadernas slutliga fördelning.

För övrigt skola inga ersättningar utgå vid detta företag.

Beträffande skada genom företaget, som av synemännen icke förutsetts, hän-
visas till bestämmelserna i 7 kap 57 § vattenlagen. Sådant anspråk skall för att
kunna upptagas till prövning anmälas till Söderbygdens vattendomstol inom fem år,
räknat från utgången av den i mom 10 här nedan för företagets fullbordande eller
ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden.

Mom.9. Båtnad och kostnadsfördelning.

Båtnaden för i företaget ingående marker har uppskatts i den ordning, varom
stadgas i 10 kap 60 § vattenlagen, och med tillämpning av de grunder, som angivas

i 7 kap 22 § samma lag. Markvärdet vid full torrläggning har bestämts med hänsyn till jordart, läge m.m. Det nuvarande värdet har ansetts utgöra viss del av värdet vid full torrläggning och vara beroende av höjdläget i förhållande till de försumpande vattenytorna. Det skall anmärkas, att i värderingslängden (Bil. F.) angivna jord- och båtnadsvärden utgöra de kapitaliserade värdena av den nettoavkastning, som erhålles, då jorden användes för växtproduktion med enligt ortens förhållanden fullgod skötsel och mest ekonomiska brukning.

Resultatet av uppskattningen har införts i värderingslängden, i vilken såväl markens nuvarande och blivande värde per hektar som värdet av båtnaden finnes uträknat. All genom företagets utförande uppkommande båtnad utgöres av jordförbättring.

Skäl att hänföra marken inom samfälligheten till särskilda avdelningar föreligger ej. Varje markägare har därför att taga del i med företaget förenade kostnader direkt i mån av värdet å den båtnad, som beredes hans mark. I kostnadsfördelningslängden (Bil. H.) har varje fastighets andel i kostnaderna för företaget angivits såväl i kronor efter det upprättade kostnadsförslaget som i procenttal.

Förrättningskostnaderna skola, om företaget kommer till stånd, jämväl fördelas efter nyssnämnda andelstal, men skola vid förrättnings avslutande, om så fordras, av sökanden förskjutas.

Den som ej är sökande till förrättningen är ej skyldig vidkännas större bidrag till kostnaderna för företaget än som svarar mot värdet å den båtnad, som beredes hans mark.

Vilka delägare, som ansetts som sökande angives i kolumn 2 av kostnadsfördelningslängden med ett "s".

Mom.10. Företagets utförande.

Ifråga om företagets utförande bestämmes:

- 1/ Företagets utförande skall ombesörjas av en styrelse, som utses av delägarna vid allmänt sammanträde, därvid varje delägare har rösträtt efter det andelstal, som är bestämmande för hans skyldighet att taga del i kostnaderna för företaget; dock må ingen utöva rösträtt för mer än en femtedel av delägarnas sammanlagda vid sammanträdet företrädda andelstal. Angående styrelsens skyldigheter och befogenhet

hänvisas till bestämmelserna i 3 kap 15 och 17-21 §§ vattenlagen samt till i mom 12 av detta utlåtande givna föreskrifter.

- 2/ I annan arbetet påbörjas skall anmälan om styrelseval göras till länsstyrelsen i Kalmar län, dit även uppkommande ändringar i styrelsens sammansättning skola anmälas.
- 3/ Företaget skall utföras i överensstämmelse med de upprättade förslagsritningarna.
- 4/ Vid uppgrävningen skall åns nuvarande sträckning följas, dock skall i kurva breddningen huvudsakligen ske mot kurvans insida.
- 5/ Jord och sten, som uppschaktas ur ån vid dennas upptagande eller rensning, må läggas vid sidan av denna, dock icke närmare kanten än 2,0 m och ej i brantare inre lutning än avloppets egen sidolutning. För upplag får ej tagas i anspråk tomtplats, trädgård eller väg, där det utan synnerlig olägenhet kan undvikas.
- 6/ Schaktmassor må icke uppläggas inom åns nuvarande sektion.
- 7/ I upplagda jordsträngar skola öppningar med bottenbredd 0,3 m och sidolutning 1:1,0 anordnas vid svackor i marken, tillstötande diken samt i övrigt på minst var 40:de meter, på det dagvattnet må fritt kunna avrinna från angränsande terräng.
- 8/ Till äventyrs inträffande ras skola oförtövat avhjälpas och erforderliga förstärkningsåtgärder vidtagas.
- 9/ Under arbetet får vatten icke uppdämmas eller påsläppas så att skada sker.
- 10/ Arbetena skola utlämnas på entreprenad åt en eller flera därför lämpliga personer på de villkor, som befinnas för delägarna mest ändamålsenliga och betryggande.
- 11/ Arbetena må begynna omedelbart efter det detta utlåtande vunnit laga kraft samt skola vara bragta till slut senast vid utgången av år 1960.
- 12/ Avsyrning jämlikt bestämmelserna i 13 kap 1 § vattenlagen skall efter anmälan göras av lantbruksingenjör.

Mom.11. Framtida underhållet.

Avloppet skall omsorgsfullt underhållas genom regelbundna rensningar, och har styrelsen att härom tillse och verkställa. Rensnings- och underhållsarbetena bö-

ra utföras å tid, då arbetet åstadkommer så ringa skada som möjligt. Av rensningsjord förorsakat intrång skall tålas utan ersättning. Kostnaderna fördelas efter samma grunder, som gälla vid arbetets första utförande.

Kostnad för rensnings- eller underhållsåtgärd, som föranletts av enskild persons åverkan eller försummelse, må uttagas av denne. Markägarna skola genom stängssel eller på annat sätt skydda avloppet från nedtrampning av betande djur. Av betesdjur förorsakad skada skall omedelbart botas av djurägarna.

Uppdämning eller annan åtgärd, som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor tillåtas eller tålas.

Mom.12. Organisation.

Av styrelsens medlemmar skall en vara ordförande och verkställande ledamot. Det åligger styrelsen: att ombesörja arbetenas utförande och kontrollera desamma - i den mån så finnes nödigt med biträde av sakkunnig person -, att i mån av arbetets fortgång verkställa utdebitering av för arbetenas bedrivande erforderliga medel, att föra räkenskaper över handhavda medel, vilka räkenskaper skola minst en gång om året framläggas för delägarna i och för granskning, att för sistnämnda ändamål och då så eljest finnes nödigt kalla delägarna till sammanträde och därvid föra protokoll, samt att i övrigt vidtaga de åtgärder, som för företagets ändamålsenliga utförande och underhåll kunna finnas nödigt.

Mom.13. Anstånd om utförandet.

Skulle företaget icke hava bragts till slut inom i mom 10 angiven tid, är frågan om företaget förfallen, såvida icke vattendomstolen på därom före nämnda tids utgång gjord ansökan beviljat anstånd med fullbordandet.

Mom.14. Övriga yrkanden.

Yrkanden vilka under förrättningen framkommit, men ej blivit behandlade i detta utlåtande, föranleda icke någon synemännens åtgärd.

Mom.15. Domstolsavgift.

Jämlikt bestämmelserna i 11 kap 95 § vattenlagen skall, så snart förrättningen vunnit laga kraft, såsom bidrag till vattendomstolarnas organisation och verksamhet till länsstyrelsen i Kalmar län erläggas avgift, uppgående till en och en halv för tusen av båtnaden, eller 133 kronor 72 öre.

Mom.16. Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Bruatorpsåns regleringsföretag år 1953".

Mom.17. Aktförvarare.

Avskrifter och kopior av vid denna förrättning upprättadehandlingar och ritningar skola förvaras hos styrelsens ordförande.

Mom.18. Besvärshänvisning.

Talan mot åtgärd eller beslut vid förrättningen eller mot detta utlåtande föres vid Söderbygdens vattendomstol, adr. S t o c k h o l m, till vilken besvären för att komma under prövning skola vara ingivna inom sextio dagar från nedanskrivna dag.

I besvären, som skola ingivas i tre exemplar, skola fullständigt upptagas klagandens alla påståenden och skälen därtill; och skola vid besvären fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringsökandet.

Mom.19. Verkställighet.

Då i denna sak underställning till vattendomstol icke skall ske, kommer detta utlåtande att gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgat, för såvitt icke inom den i mom 18 här ovan angivna tid besvär över förrättningen anföras och på grund härav ändring i detta utlåtande kommer till stånd.

Söderåkra den 24 februari 1953.

Lutz Johansson

Wassén

Leon. Lindhede

Kostnadsfördelningslängd

	Beräknad båtnad Kr	Andel i företaget Beräknad kostnad Kr	Verklig kostnad %
<u>Söderåkra socken</u>			
Kroka 3 ⁵ Erik Börje Nilsén	16.714:-	26.250:-	13,75 l
Kroka 4 ⁵ Erik Börje Nilsén	1.296:-	2.050:-	1,45 l
Kroka 2 ¹⁵ Erik Börje Nilsén	4.804:-	7.546:-	5,39 l
Kroka 5 ² Erik Börje Nilsén	1.206:-	1.390:-	1,35 l
Kroka 5 ⁵ John H. Petersson	5.680:-	3.918:-	6,37 l
Kroka 5 ⁴ Erik Börje Nilsén	3.802:-	5.970:-	4,27 l
Gunnarstorp 5 ¹ John Johnsson	92:-	140:-	0,10 X
Gunnarstorp 6 ¹ Sture Berglund	344:-	545:-	0,39
Gunnarstorp 1 ⁴ John Johnsson	1.104:-	1.756:-	1,24 l
Gunnarstorp av 2 ¹ Sture Berglund	168:-	266:-	0,19
Böke 1 ¹ Kungl. Domänstyrelsen	580:-	910:-	0,65
Böke 2 ¹ Erik Johansson Bernhard Johansson	3.106:-	4.872:-	3,48 l
Söderåkra 1 ¹ Söderåkra Pastorat	19.374:-	30.422:-	21,75
Söderåkra 2 ² Erik Källåker	5.034:-	7.910:-	5,65 l
Söderåkra 2 ³ Gustav Norrliden	7.230:-	11.354:-	8,11 l
Brod 1 ⁸ Henry Carlsson	5.342:-	8.386:-	5,99 l
Brod 1 ⁹ Henry Carlsson	5.007:-	7.868:-	5,62 l
Brod 1 ⁶ Henry Carlsson	6.460:-	10.150:-	7,25 l
Transport	67.543:-	157.172:-	97,93

	Transport	87.343:-	137.172:-	87,98
Bruatorp 1 ¹				
Herbert Johansson	m.fl.	1.802:-	2.828:-	2,00
<u>S u m m a</u>		<u>39.145:-</u>	<u>140.000:-</u>	<u>100,00</u>

Söderåkra den 24 februari 1953.

Ingel Johansson *Uredin*

Kon. Kindeblau